

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

תאריך: כ"ז בניסן תשע"ח, תשע"ח 12.04.2018

סומן: כ-18-15885

לכבוד

גב' דורית סלינגר

הממונה על רשות שוק ההון, ביטוח וחיסכון

משרד האוצר

לכבוד

ד"ר חדווה בר

המפקחת על הבנקים

בנק ישראל

נכבדותיי שלום רב,

הנדון: קריאה לבחינת התנהלות הגופים הפיננסיים בהעמדת המימון

לפיתוח מאגר לויתן

בשם התנועה למען איכות השלטון בישראל, ע"ר, (להלן: "התנועה") הרינו לפנות אלייך כדלקמן:

על רקע ועדת החקירה הפרלמנטרית שתפקידה לבדוק את הסדרי האשראי ללווים גדולים, שדיוניה מתקיימים בכנסת בימים אלו, קוראת התנועה לקיים לבדק בית בזמן אמת, ולא בדיעבד, של הלוואות עתק בסך כולל של כ-1.75 מיליארד דולר שניתנו וניתנות בימים אלו לשותפות "דלק", המחזיקה במאגר לויתן, על ידי קונסורציום של מממנים הכולל גם גופים פיננסיים ישראלים.

השאלה המרכזית ביחס לעסקה זו היא האם תוכל חברת "דלק" לעמוד בהתחייבויותיה כלפי הגורמים המממנים, והאם מדובר בהסכם לטובת הציבור שכספו מושקע בבנקים ובקרנות הפנסיה, או שמא מדובר פעם נוספת בהסכם לא אחראי, המעמיד בקלות בלתי נסבלת את כספי הציבור בסיכון, באופן שמיטיב רק עם לווים "מיוחסים" ובעלי הון.

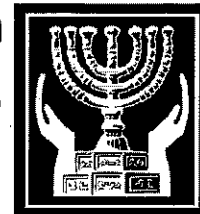
פרסומים שונים אודות הסכמי הרכש העיקריים עליהם חתמו השותפות במאגר "לויתן", מציינים תמונה מטרידה לפיה הוצאתם אל הפועל עלולה להיתקל בקשיים משמעותיים, באופן שעלול למנוע מדלק להחזיר את הלוואות שלקחה, ויפגע באופן חמור בכספי הציבור המחזיקים בגופים המממנים. מן הפרסומים נדלקות מספר נורות אדומות בהקשר זה, ובעיקרן:

1. עמימות באשר לקיומן של תניות לרכש מינימלי (Take or Pay) בהסכמים אלו, אשר היעדרן פוגע באופן משמעותי בוודאות עסקאות הרכש וחושף את כספי הציבור לסיכונים גדולים.
2. קיומם של קשיים גיאופוליטיים בהוצאת ההסכמים אל הפועל, על רקע מחאות ציבוריות במדינות ערב השכנות (ירדן ומצרים) מחד, ומרכזיותה ההולכת וגוברת של מצרים כשחקנית משמעותית במשק האנרגיה האיזורי מאידך.

בחינה של הרשויות המוסמכות מתחייבת לאור הכשלים הרבים שחוותה המערכת הפיננסית בשנים האחרונות בהקשרי מימון, הנחקרים אך בימים אלו, ובכדי למנוע הישנותן של תופעות בלתי נסבלות של מתן אשראי בלתי אחראי שפוגע בכספי הציבור.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

1. בשנים האחרונות נחשפים מקרים חוזרים ונשנים בהם העמידו תאגידי פיננסיים, בקלות בלתי נסבלת, אשראי בגובה עשרות ואף מאות מיליוני שקלים לבעלי הון ולמקורביהם. בניגוד להליך מתן האשראי הארוך והמדוקדק הנערך ביחס לאדם מן היישוב, העמדת אשראי ומיחזורו לאותם בעלי הון ומקורבים נערכת כמעט ללא בדיקה מקדימה, ומבלי לוודא כי קיימות בטוחות מספקות. התנהלות זו של התאגידי הבנקאיים גררה ביקורת מטעם בית המשפט בקובעו כי היא מהווה התפרקות של התאגיד הבנקאי מחובותיו ואחריותו הבסיסית לשמירה על יציבותו הכלכלית, וככזו המחייבת בחינה וחקירה.¹
2. פרשיות חמורות אלו, פגעו אנושות באמון הציבור במערכת הפיננסית שאמורה לכאורה להעניק תנאי אשראי ולגבות חובות בגין אי-עמידה בהחזר הלוואה באופן הוגן לכלל הציבור ללא כל אפליה מבנית ומעבר לכך, פגעו באופן מוחשי בנכסי הציבור המוחזקים בתאגידי הפיננסיים הגדולים.
3. המגמה המתוארת לעיל הגיעה לשיאה בפרשת איש העסקים אליעזר פישמן, אשר קיבל מהבנקים הלוואות עתק על סך מיליארדי שקלים, אשר ניתנו ללא בטוחות מספקות והביאו להפסדי ענק של כספי ציבור שלא הוחזרו.
4. פרשה זו וקודמותיה, הביאו את כנסת ישראל להודיע בחודש יולי 2017 על הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית, אשר תבחן את התנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים גדולים. הועדה החלה את פעילותה בתחילת חודש מרץ, והיא מקיימת את דיוניה בימים אלו.
5. על רקע בדק הבית היסודי שעוברת המערכת הפיננסית בימים אלו, ברצוננו להביא לתשומת ליבכם פרשה נוספת, המעלה חששות לאישור מימון בלתי אחראי מצד תאגידי בנקאות וביטוח, הפעם לשותפות "דלק", אחת מן היזמים העומדים מאחורי הפיתוח של מאגר הגז הטבעי "לוויתן".

רקע: פרויקט "לוויתן" ומתן המימון לו

6. מאגר לוויתן הוא מאגר הגז הטבעי הגדול ביותר שהתגלה במים הטריטוריאליים של מדינת ישראל עד כה, ופיתוחו בעל חשיבות מכרעת לעתיד משק הגז הטבעי בישראל ולעצמאותה האנרגטית. רישיון הקידוח במאגר מוחזק על ידי שותפות "דלק קידוחים" (45.34% להלן: "דלק"), חברת "Nobel Energy" (39.66%) ושותפות "רציו" (15%), ולפי הדיווחים האחרונים מכיל כ-605 BCM.²
7. פיתוח המאגר הוא פרויקט מורכב אשר עלותו הכוללת מגיעה כדי מיליארדי דולרים. תכנית הפיתוח, כפי שפורסמה על ידי דלק, כוללת שני שלבים; שלב 1א, הכולל ארבעה קידוחי הפקה והתקנת מתקני טיפול בגז בקיבולת של עד כ-12 BCM לשנה, בתקציב של כ-3.75 מיליארד דולר; שלב 1ב, הכולל ארבעה קידוחים נוספים, והרחבת מתקני הטיפול בפלטפורמה באופן שיביא

¹ ראו פרייק 04-13-36681 הרמטיק נאמנות (1975) בע"מ ואח' נ' אי די בי חברה לפתוח בע"מ (4.5.2013) – פסק הדין בעניין הסדר החוב של החברות בקבוצת נוהי זנקר (I.D.B.).

² נתני יפת "התחייבות סופית של נובל: לווייתן יפותח ב-3.75 מיליארד דולר" גלובס (23.2.2018).

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

להגדלת תפוקת הגז של הפלטפורמה ב-9 BCM נוספים לשנה, בתקציב של כ-1.5-2 מיליארד דולר.³

8. לצורך ביצוע שלב 1א', חתמה דלק ביום 20.2.2017 על הסכם מימון למול קונסורציום של מממנים בראשות HSBC Bank plc ו-J.P Morgan Limited. לפי דיווח שהעבירה דלק לבורסה ביום 26.11.2017, מדובר ב"קונסורציום של מממנים מקומיים וזרים" (הדגשה על ידי הח.מ.), כלומר, המימון הועמד גם על ידי גורמים ישראלים, אך גורמים אלו נותרו עלומים ולא פורסמו בשםם עד יום זה.⁴

9. הסכם המימון, כפי שפורסם בדוחות של דלק, כולל ארבע מסגרות משיכה, הכפופות למספר תנאים מקדימים. מסגרת ראשונה, על סך 375 מיליון דולר לדלק, ו-375 מיליון דולר לשותפות "אבנר חיפושי נפט" שבבעלותה (סה"כ 750 מיליון דולר), כבר הועברה לשותפויות. מסגרת שנייה, שלישית ורביעית לדלק ו"אבנר" בחלקים שווים (על סך של 375 מיליון דולר, 375 מיליון דולר, ו-250 מיליון דולר בהתאמה) מותנות בחתימה על הסכמים לאספקת גז בהיקף שנתי מינימלי שהוגדר בהסכם, ולא פורסם מעולם.

10. רק המסגרת הרביעית מותנית בנוסף גם בהזרמת הון ממקור שאינו כספי המימון, באופן שיביא ליחס של לפחות 30% הון ו-70% מכספי המכירות. כלומר, חלקה הארי של ההלוואה (כ-1.5 מיליארד דולר), יועבר ללא התניה בהזרמת כל הון נוסף.

11. סך כל המימון שיועבר מהגופים השונים עולה כדי סכום עתק של כ-1.75 מיליארד דולר. כאמור, חלקם של הגופים הישראלים בהעמדת המימון וזהותם המדויקת אינם ידועים, אך לאור הסכום הגבוה ניתן להניח שמדובר בסכומים משמעותיים שדורשים בחינה דקדקנית של יכולת החזרת ההלוואה, על אחת כמה וכמה לאור ההתנהלות של הגופים הפיננסיים בשנים האחרונות, כפי שתוארה לעיל.

נתונים המעלים חשש למימון בלתי אחראי ומסוכן: הסכמי הרכש של לווינת

12. שותפות דלק דיווחה לבורסה על מספר התקשרויות שביצעה למכירת גז טבעי ממאגר "לווינת", אשר אמורות להוות את הבסיס הכלכלי של הפרויקט ולאפשר את החזרת ההלוואה לגופים המממנים.

13. בין ההסכמים שפורסמו, ניתן למנות את הסכם ייצוא הגז לחברת התשמל הירדנית NEPCO (להלן: "NEPCO"), הסכם ייצוא הגז לחברה Dolphinus Holdings Ltd (להלן: "דולפינוס") ומספר הסכמי רכש בהיקפים קטנים יותר, עם חברות ישראליות.

³ דוח תקופתי של דלק משנת 2015.

⁴ דלק, דיווח מידי לבורסה מיום 26.11.17.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

14. עם זאת, פרטי מידע שונים שפורסמו בדיווחיה של דלק ובאמצעי התקשורת, מעלים תמיהה וחשש באשר ליכולת להוציאם אל הפועל, וכפועל יוצא מכך, באשר ליכולת של השותפות לעמוד בהסכם המימון המתואר לעיל, כל זאת כפי שיפורט להלן.

15. הסכם הרכש עם NEPCO

15.1. הסכם הרכש עם NEPCO הוא הסכם הדגל של פרויקט "לוויתן", מהווה התשתית הכלכלית העיקרית עליה נשען הפרויקט ואמור, לפי פרסומים, להכניס לקופתו כ-10 מיליארד דולר.⁵ מזכר ההבנות בין הצדדים נחתם ביום 26.9.2016, ועל פיו יספק מאגר לוויתן ל-NEPCO גז טבעי למשך תקופה של כ-15 שנה לאחר תחילת האספקה המסחרית, עד היקף של כ-BCM 45 (כ-BCM 3 בשנה).⁶ אולם, כפי שיפורט להלן, פרטי ההסכם וקשיים אפשריים ביישומם מעלים חששות שמא לא יאפשר החזר ההלוואה כנדרש.

15.2. אי בהירות באשר לקיומה של תנייה לרכש מינימלי בהסכם עם NEPCO

15.2.1. השאלה המהותית הראשונה ביחס להסכם עם NEPCO היא האם קיימת בו תניית לרכש מינימלי, ואם כן מה גובהה. במצב הדברים הנוכחי ולפי המידע שפורסם, מדובר במידע שלציבור המשקיעים אין כל יכולת לענות עליה והתשובה לה איננה שקופה ונשמרת הרחק מהעין הציבורית. לצד זאת, המידע שכן קיים, מעלה חששות ותמיהות רבים.

15.2.2. מהדיווחים על הסכם המימון שהעבירה דלק לבורסה, עולה כי ההסכם לא מתנה את העברת הכספים בהתחייבות לרכש מינימלי מצד NEPCO. התחייבות מסוג זה מכונה "Take or Pay" (TOP) ובמסגרתה מתחייב הלקוח לרכישה בהיקף מסוים מהספק, וככל שבפועל רוכש הוא בפחות מהיקף זה, עליו לשלם פיצוי מוסכם בגין הרכישה החסרת. כך, יכולים הגורמים המממנים להפחית את הסיכון שבאי החזרת ההלוואה עקב רכש נמוך יותר מהמצופה, ולייצר ודאות גדולה יותר להחזרת הכספים.

15.2.3. מהמידע שקיים אודות ההסכם, הוא אינו מתנה את המשך העברת הכספים (המסגרת השניה, השלישית והרביעית) בהתחייבות לרכש מינימלי מצד NEPCO, אלא דווקא בהתחייבות לאספקה מינימלית מצד "לוויתן" – התחייבות אשר לא מקנה כל ביטחון לגבי היקפי הכספים שישולמו על ידי NEPCO ויאפשרו לשותפות להחזיר את ההלוואה, שכן מדובר בהתחייבות של לוויתן לספק את הכמות המצוינת רק במידה שיהיה לכך ביקוש מצד NEPCO.⁷

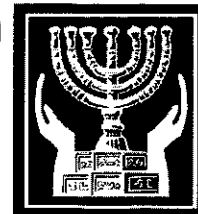
⁵ מערכת גלובס "הסכם ענק: שותפויות לוויתן ימכרו גז לירדן בכ-10 מיליארד דולר" גלובס (26.9.2016).

⁶ קבוצת דלק "דוח תקופתי לשנת 2016" בעמ' 168 (29.3.2017).

⁷ דלק, דיווח מידי לבורסה מיום 27.11.2016.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

15.2.4. מעבר לכך, גם מחוץ להקשר הישיר של הסכם המימון, כלל לא ברור האם קיימת התחייבות TOP מצד NEPCO, ובאילו היקפים. בדו"ח השנתי של קבוצת דלק משנת 2016, מציינת החברה כי:

"על פי הסכם היצוא התחייבה חברת השיווק לספק ל-NEPCO גז טבעי למשך של כ-15 שנה לאחר תחילת האספקה המסחרית או עד אשר היקף האספקה יהיה כ-45 BCM... NEPCO התחייבה לרכוש או לשלם (Take or Pay) בעבור כמות שנתית מינימלית של גז, בהיקף ובהתאם למנגנון כפי שנקבע בהסכם הייצוא."⁸

15.2.5. כלומר, הדוח מתייחס להתחייבותה של דלק לספק גז טבעי ל-NEPCO בהיקף של 45 BCM, אותה כמות שהשותפים ב"לוויתן" התחייבו לספק לה רק ככל שתהא דרישה לכך, אך באופן תמוה, משמיט את הכמות המינימלית אותה התחייבה NEPCO לרכוש. לשם השוואה, בדיווח שפרסמה דלק על הסכם הרכש של מאגר "תמר", בו היא מחזיקה, עם חברת החשמל, צוין סכום התחייבות ה-TOP במפורש:

"לפי הסכם האספקה, עתידה חברת החשמל לרכוש מפרויקט תמר גז טבעי בהיקף מינימלי כולל (Take or Pay) של כ-4.25 BCM..."⁹

15.2.6. לניסוח עמום זה מצטרפות אמירות של גורמי ממשל ירדנים, אשר מציינים שההסכם שנחתם "גמיש" ומאפשר ל-NEPCO לרכוש רק את כמות הגז הנדרשת לה, באופן שמעלה ספקות באשר לעצם קיומה של אותה התחייבות TOP.¹⁰

15.3. קשיים גיאופוליטיים בהוצאת ההסכם עם NEPCO לפועל:

15.3.1. מעבר לאמור לעיל, ישומו של הסכם הייצוא כולו מוטל בספק, לאור התפתחויות אזוריות המשפיעות על משק הגז הטבעי, ולצידן התפתחויות פוליטיות ביחסי ישראל – ירדן. רבים מהאזרחים הירדנים מתנגדים להסכם הגז שחתמה NEPCO עם "לוויתן" הישראלית, לאור התנגדותם למדיניות ישראל בסוגיה הפלסטינית, ומנסים להפעיל לחץ על ממשלתם לסגת מההסכם.¹¹

⁸ שם.

⁹ דלק, דיווח מידי לבורסה מיום 15.3.12.

¹⁰ Mohammad Ghazal "NEPCO says gas deal with Israel saves Jordan \$600m a year" **The Jordan Times** (29.9.2016) <http://www.jordantimes.com/news/local/nepco-says-gas-deal-israel-saves-jordan-600m-year>.

¹¹ דורון פסקין וליאור גוטמן "גל מחאה בירדן עלה סכם הגז עם ישראל" **כלכליסט** (4.10.2016).

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 * פקס: 02-5000076

شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

15.3.2. לתוך לחצים אלו נכנסת מצרים, שחקנית משמעותית בשוק הגז הטבעי לאחר שנתגלו בה מספר תגליות גז בשנים האחרונות, אשר חתמה גם היא על הסכם ייצוא מול ירדן, אשר עלול להקל על ירדן לסגת מההסכם עם "לווייתן", אשר כאמור מלווה בהתנגדות פוליטית, וגם דורש הקמת תשתיות הולכה משמעותיות ומורכבות, לעומת הגז המצרי שמובל באמצעות צינור שכבר קיים.¹²

15.4. העמדת המימון לדלק בהיעדר התחייבויות לגובה הרכש המינימלי, זאת בנוסף להתפתחויות הגיאופוליטיות וההתנגדות הציבורית בירדן להסכם, מדליקות נורות אדומות המחייבות בחינה של הליך קבלת ההחלטות של אותם גורמים ישראלים שלקחו חלק במימון הפרויקט, בכדי לוודא שנערכה בדיקה דקדקנית של כלל הפרטים, ושכספי הציבור לא הועמדו בסיכון לא מבוקר ובלתי אחראי.

16. הסכם הרכש עם דולפינוס

16.1. הסכם נוסף אשר מבסס במידה רבה את יכולתן לכאורה של השותפות ב"לווייתן" להחזיר את כספי המימון הוא הסכם הרכש עם חברת דולפינוס. מדובר בהסכם שנחתם ביום 19.2.18, בהמשך למזכר הבנות שנחתם כבר בנובמבר 2015, וכולל יצוא גם מ"לווייתן" וגם מהמאגר השני בו מחזיקות השותפויות, מאגר "תמר".¹³

16.2. גם בהסכם עם דולפינוס, בדומה להסכם עם NEPCO, רב הנסתר על הגלוי. עם זאת, מעיין במידע המפורסם, עולות מספר שאלות וחששות באשר להתממשות ויכולתו להוות אינדיקציה ליכולת של דלק לעמוד בהסכם המימון.

16.3. עמימות ביתס לזהות הרוכשת:

16.3.1. כפי שעולה מפרסומים בתקשורת, דולפינוס היא חברה עמומה ומסתורית, שרשומה למסחר באיי הבתולה ובעליה הוא תעשיין מתחום הטקסטיל.¹⁴ גם בדיווח שהעבירה דלק לבורסה בנושא ההסכם, בחרה היא בניסוח תמוה ומסתייג לתיאור פעילותה של דולפינוס:

"למיטב ידיעת השותפות, הרוכשת הינה חברה העוסקת בסחר בגז

טבעי ואשר מתעתדת לספק גז לצרכנים, תעשייתיים ומסחריים

גדולים במצרים"¹⁵

¹² נתן יפת "מצרים מתחייבת לספק גז לירדן ב-2019-2018" גלובס (2017.4.6).

¹³ דלק, דיווח מידי לבורסה מיום 19.12.18.

¹⁴ פזית רבינא "זהירות, דליק: סימני השאלה מאחורי הסכם הגז עם מצרים" מקור ראשון (2018.2.27).

¹⁵ דיווח של דלק לבורסה, לעיל ה"ש 13.

רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارح يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 * فاكس: 02-5000076

208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076

E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

16.3.2. נתונים אלו מטרידים ומעלים חשש, שכן לא ברור האם ובאיזה מידה ניתן להסתמך על התקשרות עם חברה שידוע עליה כה מעט, ושאר דלק עצמה ממעטת מלפרט אודותיה ומסתייגת מלתאר את פעילותה.

16.4. אי בהירות באשר לקיומה של תנייה לרכש מינימלי בהסכם עם דולפינוס

16.4.1. גם הדיווחים באשר לעסקת הרכש עם דולפינוס לא כוללים פירוט על תניית ה-TOP שלכאורה נכללה בהסכם, באופן שמעלה סימני שאלה באשר למניעים להסתרתה. שוב, מפרטת דלק כמות מדויקת אותה התחייבה לספק, בכפוף לצרכיה של דולפינוס, אך השאירה את סכום הרכש המינימלי עלום:

"המוכרות התחייבו לספק לרוכשת כמות שנתית של כ- BCM 5.3 והרוכשת התחייבה לרכוש או לשלם (Take or Pay) עבור כמות שנתית מינימלית בהתאם למנגנון שנקבע בהסכם".¹⁶

16.5. קשיים גיאופוליטיים בהוצאת ההסכם עם דולפינוס לפועל:

16.5.1. גם ההסכם עם דולפינוס נתון לקשיים ישומיים הנובעים מיחסי ישראל – מצרים ומהתפתחויות פוליטיות ומשקיות. לאחרונה פורסם, כי מצרים מתנה את יישום ההסכם בשינוי הגבול הימי בינה ובין ישראל, וכי הציבור המצרי מתנגד גם הוא לביצוע העסקה.¹⁷ פרסומים אלו מדאיגים אך יותר, לאור העובדה שכאמור, מצרים היא שחקנית משמעותית במשק הגז האזורי, והצורך שלה, או של חברות פרטיות בתחומה, לייבא גז ממדינות אחרות, מוטל בספק.¹⁸

16.6. נראה, כי קשיים דומים להסכם עם NEPCO סובבים גם את ההסכם עם דולפינוס, ובמרכזם עמימות וחוסר שקיפות ביחס לתניית ה-TOP שלכאורה קיימת בהסכם, וקשיים גיאופוליטיים, אשר מעמידים גם הסכם זה בסימן שאלה. אל אלו מצטרפת גם זהותה המסתורית של דולפינוס, כפי שזו עולה מפרסומים בתקשורת, כאשר גורמים אלו במצטבר מוסיפים לחששות ביחס להסכם המימון, ומחייבים בחינה של הרשויות הרגולטוריות.

17. הסכמי הרכש עם החברות הישראליות

17.1. להשלמת התמונה יצוין, כי דלק והשותפויות האחרות ב"לוויתן" חתמו גם על מספר הסכמי רכש עם חברות ישראליות, בהן חברת "IPM באר טוביה בע"מ", חברת "אור אנרגיות

¹⁶ שם.

¹⁷ מקור ראשון, לעיל הי"ש 14.

¹⁸ גלובס, לעיל הי"ש 12.

התנועה למען איכות השלטון בישראל (ע"ר)

The Movement for Quality Government in Israel الحركة من أجل جودة السلطة في إسرائيل

(דליה) בע"מ", וחברת "פז בתי זיקוק אשדוד בע"מ"¹⁹ מדובר בהתקשרויות בהיקף יחסית גניח, אשר עבור שלושתן ביחד התחייבו השותפויות במאגר לווייתן לספק כ-3 BCM בשנה, כמות אשר גם אם תירכש במלואה, רחוקה מאוד מלהביא להכנסת סכומי הכסף הנדרשים לכיסוי הלוואת המימון.

17.2. גם עבור התקשרויות אלו, ובכלל הדיווחים לבורסה שפרסמה השותפות בעניינן, מציינת דלק כי קיימת בהסכם תניית TOP, אך פעם נוספת משמיטה את הסכום המינימלי אשר בגובהו התחייבו החברות לרכש ומתייחסת רק להתחייבותה לספק כמות מסוימת של גז טבעי בהתאם לדרישות וצרכי החברות. כך, נראה שגם הודאות הכלכלית מהסכמים אלו מוטלת בספק, ולא ברור האם וכיצד יביאו לכך שדלק תעמוד בהתחייבויותיה כלפי הגורמים המממנים.

סיכום

18. גם לאחר סקירת הנתונים הפומביים לעיל, רב הנסתר על הגלוי באשר להסכם המימון של שותפות דלק. לא ידועה בוודאות זהות הגופים המפוקחים אשר לקחו בה חלק, והסכמי הרכש עליהם חתמו השותפות במאגר "לווייתן", ואמורים להוות אינדיקציות ליכולתן הכלכלית להחזיר את הלוואת העתק, גם הם אינם פומביים דיים.

19. עם זאת, מהמידע הזמין עבור הציבור, עולה תמונה מדאיגה לפיה מתעוררים "חורים" רבים בהסכמי הרכש השונים שאמורים להבטיח כי המימון ניתן באופן אחראי. בראשם, העמימות הסדרתית בכלל הסכמי הרכש ביחס לתניית ה-TOP ולסכום הרכש המינימלי שלכאורה נקבע, וקשיים פוליטיים אזוריים משמעותיים, שעלולים להביא לקריסת ההסכמים ולהעמיד בסיכון משמעותי את כספי הציבור המושקעים בגופים המוסדיים הישראליים.

20. אנו קוראים לכן לבחון את הנושא באופן מידי, ולמנוע מצב נוסף של התנהלות חסרת אחריות של המוסדות הפיננסיים כלפי הציבור הישראלי, אשר כספיו מופקדים ומושקעים בבנקים ובקרנות הפנסיה, והוא שם בהם את מבטחו. בדק הבית הנעשה בימים אלו כלפי העבר הוא הזדמנות שאסור לפספס להביא לשינוי של הנורמות הפסולות שהשתרשו במערכות אלו.

21. לתשובתכן המהירה נודה.

בכבוד רב,

נילי אבן-חן, עו"ד
מנהלת מחלקת כלכלה ומחקר

אור מלכי
רכז מחלקת כלכלה ומחקר

¹⁹ דלק, דיווח מידי לבורסה מימים 29.5.16; 1.12.16; 24.11.16 בהתאמה.
רח' יפו 208, ירושלים 94383 * מען למכתבים: ת.ד. 4207, ירושלים 91043 * טל: 02-5000073 פקס: 02-5000076
شارع يافا 208، القدس 94383 * العنوان للرسائل: ص.ب. 4207، القدس 91043 * هاتف: 02-5000073 فاكس: 02-5000076
208 Jaffa St., Jerusalem * Mailing Address: P.O.B.4207 Jerusalem 91043 * Tel: 02-5000073 * Fax: 02-5000076
E-mail: economic@mqg.org.il * Web Site: www.mqg.org.il